

Ekonomik Büyüme - 2014 4. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Türkiye ekonomisi 2014 yılının 4. çeyreğinde beklentilerin üzerinde büyüdü.

Türkiye ekonomisi 2014 yılının son çeyreğinde yıllık bazda %2,6 oranında büyüme kaydederek beklentilerden daha olumlu bir performans sergilemiştir. Piyasa beklentisi yılın son çeyreğinde GSYH'nin %2 oranında artacağı yönündeydi.

Takvim etkilerinden arındırıldığında, GSYH 2014 yılının son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre %2,4 oranında büyümüştür. Mevsim ve takvim etkilerinden arındırıldığında da GSYH bir önceki çeyreğe göre %0,7 oranında artmıştır.

2014 yılı genelinde ise, ekonomik büyüme yıllık bazda %2,9 ile uzun dönemli trendinin altında gerçekleşmiştir. 2014

GSYH Gelişmeleri (1998 fiyatlarıyla) (% değişim)

Dönem	Bir Önceki Yılın Aynı Dönemine Göre*	Bir Önceki Çeyreğe Göre**
2011 Ç1	12,6	2,5
2011 Ç2	9,3	0,6
2011 Ç3	8,7	1,2
2011 Ç4	5,2	0,8
2012 Ç1	2,5	-0,3
2012 Ç2	3,1	1,1
2012 Ç3	1,7	0,3
2012 Ç4	1,3	0,3
2013 Ç1	3,7	1,8
2013 Ç2	4,3	1,7
2013 Ç3	4,1	0,4
2013 Ç4	4,6	0,7
2014 Ç1	4,8	1,6
2014 Ç2	2,6	-0,4
2014 Ç3	2,0	0,5
2014 Ç4	2,4	0,7

*Takvim Etkisinden Arındırılmış GSYH

**Mevsim ve Takvim Etkisinden Arındırılmış GSYH

yılında TL'de gözlenen değer kaybına bağlı olarak USD cinsi GSYH 800 milyar USD seviyesine gerilerken, kişi başı GSYH de 2013 yılındaki 10.822 USD seviyesinden 10.404 USD düzeyine inmiştir. TÜİK, geçmiş döneme ilişkin büyüme verilerinde de güncelleme yapmıştır. Bu çerçevede, 2013 yılı büyümesi %4,1'den %4,2'ye revize edilirken, 2014 yılının ilk 3 çeyreğine ilişkin büyüme oranları da yukarı yönlü güncellenmiştir.

Yılın son çeyreğinde iç tüketim ivme kazandı.

2014 yılının ikinci ve üçüncü çeyreğinde zayıf bir görünüm sergileyen yurt içi talepte yılın son çeyreğinde tedrici bir toparlanma gözlenmiştir. Bu dönemde özel tüketim harcamaları büyümeye %1,6 oranında katkı sağlarken, kamu tüketim harcamalarının katkısı %0,2 ile sınırlı düzeyde gerçekleşmiştir. Böylece, toplam tüketim harcamaları 2014 yılının son çeyreğinde büyümeye en yüksek katkısı sağlayan alt grup olmuştur. 2014 yılının tamamında ise, toplam tüketim harcamaları yıllık bazda %1,8 oranında artarak büyümeye 1,4 puan katkı yapmıştır.

Toplam yatırım harcamaları azaldı.

2014 yılının son çeyreğinde özel yatırım harcamaları yıllık bazda sınırlı bir artış kaydederek son çeyrekteki büyümeye 0,2 puan katkı sağlamıştır. Ancak, bu dönemde kamu yatırım harcamalarının yıllık bazda %8,8 oranında gerilemesi toplam yatırımların büyümeyi düşürücü yönde etkilemesine neden olmuştur. 2014 yılının genelinde de kamu yatırımlarındaki düşüşün etkisiyle toplam yatırım harcamaları büyümeyi 0,3 puan düşürmüştür.

Son çeyrekte net ihracat büyümeyi sınırlandırdı.

2014 yılının son çeyreğinde ihracatın bir miktar ivme kaybettiği ve bu çerçevede ihracatın büyümeye katkısının önceki çeyreklere kıyasla daha düşük düzeyde gerçekleştiği görülmektedir. Öte yandan, yılın son çeyreğinde ithalatın yıllık bazda %4,6 genişleyerek büyümeyi 1,3 puan azalttığı

Harcamalar Yöntemiyle Katkı (1998 fiyatlarıyla)

	2012					2013					2014				
	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4	Yıllık	Ç1	Ç2	Ç3	Ç4
Tüketim	0,3	3,0	4,5	3,9	5,1	4,1	2,7	0,5	0,7	1,8	1,4				
Özel	-0,3	2,2	3,6	3,7	4,1	3,4	1,8	0,2	0,1	1,6	0,9				
Kamu	0,6	0,8	0,8	0,2	1,0	0,7	0,9	0,3	0,6	0,2	0,5				
Yatırım	-0,7	0,1	0,9	1,3	1,9	1,1	-0,1	-0,9	-0,1	-0,3	-0,3				
Özel	-1,1	-1,3	-0,2	0,6	1,1	0,1	0,1	-0,3	0,4	0,2	0,1				
Kamu	0,4	1,4	1,1	0,7	0,7	1,0	-0,2	-0,6	-0,5	-0,4	-0,4				
Stok Değişimi	-1,5	1,5	2,9	1,1	0,8	1,6	-0,4	-0,1	-1,1	1,4	0,0				
Net İhracat	4,0	-1,4	-3,6	-2,0	-3,2	-2,6	2,6	2,8	2,4	-0,4	1,8				
İhracat	3,9	0,8	0,0	-0,6	-0,3	-0,1	2,8	1,5	2,0	0,9	1,8				
İthalat	0,1	-2,2	-3,6	-1,4	-2,9	-2,5	-0,2	1,3	0,4	-1,3	0,1				
GSYH	2,1	3,1	4,7	4,3	4,6	4,2	4,9	2,3	1,9	2,6	2,9				

Rakamlar yuvarlamalardan ötürü toplamı vermeyebilir.

Kaynak: TÜİK verilerinden hesaplanmıştır.

Kaynak: TÜİK

Ekonomik Büyüme - 2014 4. Çeyrek

İktisadi Araştırmalar Bölümü

dikkat çekmektedir. Bu gelişmeye bağlı olarak yılın son çeyreğinde net ihracat büyümeyi 0,4 puan azaltmıştır. Yıl genelinde ise, net ihracat büyümeye 1,8 puanla en yüksek katkıyı sağlamıştır.

2014 yılının son çeyreğinde büyüme kompozisyonunun yılın ilk üç çeyreğine kıyasla farklılaştığı; Türkiye ekonomisinin yeniden yurt içi talep kaynaklı bir büyüme performansı sergilediği görülmektedir.

2014'ün son çeyreğinde inşaat sektörü küçüldü.

Üretim yöntemine göre değerlendirildiğinde, GSYH'de en yüksek paya sahip olan hizmetler sektörünün yılın son çeyreğinde 1,9 puan ile büyümeye en fazla katkıyı sağlayan sektör olduğu görülmektedir. Sanayi sektörünün katkısı ise son çeyrekte 0,7 puana inerek art arda 4 çeyrektir azalış eğilimi sergilemiştir. 2013 yılının üçüncü çeyreğinden bu yana ivme kaybeden inşaat sektörü geçtiğimiz yılın son çeyreğinde daralmıştır. Böylelikle, inşaat sektörü küresel krizden bu yana ilk defa GSYH'ye düşürücü yönde etkide bulunmuştur. Yaz aylarında meydana gelen kuraklığa bağlı olarak geçen yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde büyümeyi

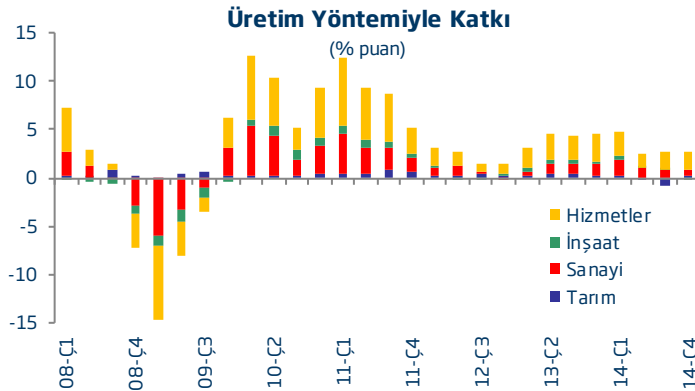
düşürücü yönde etkileyen tarım sektörü ise son çeyrekte büyümeye 0,1 puan katkı sağlamıştır.

2014 yılının genelinde, büyümeye hizmetler sektörü 1,9, sanayi sektörü 1,0, inşaat sektörü 0,1 puan katkı sağlarken tarım sektörü 0,2 puan düşürücü etkide bulunmuştur.

Beklentiler...

2014 yılı genelinde zayıf bir görünüm sunan tüketim harcamalarının, yılın son çeyreğinde büyümeye katkısının artması olumlu bir gelişme olarak kaydedilmiştir. Bununla birlikte, yatırım harcamalarındaki zayıf seyir ve son çeyrek itibarıyla net ihracatın büyüme katkısının negatife dönmesi paralelinde 2014 yılında büyüme, Orta Vadeli Program'da öngörülen %3,3'lük oranın altında kalmıştır.

2015 yılında ise, özellikle Avrupa ülkelerine yönelik ihracattaki düşüş paralelinde toplam ihracat hacminin gerileme eğilimine girmesi, net ihracatın büyümeye katkısının azalmaya devam edebileceğine işaret etmektedir. Ayrıca, 2015'in ilk çeyreği itibarıyla sanayi üretimi ve öncü göstergeler bozulma eğilimi sergilemiştir. Bu durum, 2014 yılının son çeyreğinde iç talep koşullarında meydana gelen nispi toparlanmanın kalıcı olmayabileceğine işaret etmektedir. Bu gelişmeler ışığında, 2015 yılının ilk çeyreğinde büyümenin zayıf bir seyir izlediği tahmin edilmektedir.

Türkiye İş Bankası A.Ş. - İktisadi Araştırmalar Bölümü

İzlem Erdem - Bölüm Müdürü

izlem.erdem@isbank.com.tr

Alper Gürler - Birim Müdürü

alper.gurler@isbank.com.tr

Hatice Erkiletlioğlu - Müdür Yardımcısı

hatice.erkiletlioglu@isbank.com.tr

Bora Çevik - Uzman

bora.cevik@isbank.com.tr

Eren Demir - Uzman Yrd.

eren.demir@isbank.com.tr

Mustafa Kemal Gündoğdu - Uzman Yrd.

kemal.gundogdu@isbank.com.tr

Gamze Can - Uzman Yrd.

gamze.can@isbank.com.tr

YASAL UYARI

Bu rapor Bankamız uzmanları tarafından güvenilir olduğuna inanılan kamuya açık kaynaklardan elde edilen bilgiler kullanılmak suretiyle, sadece bilgilendirme amacıyla hazırlanmıştır ve hiçbir şekilde finansal enstrümanların alım veya satımı konusunda tavsiye veya finansal danışmanlık hizmeti sağlanması olarak yorumlanmamalıdır. Bu raporda yer verilen görüş ve değerlendirmeler, hiçbir şekilde Türkiye İş Bankası A.Ş.'nin kurumsal yaklaşımını yansıtmamakta olup, raporu kaleme alan uzmanların kişisel görüş ve değerlendirmeleridir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgi, görüş ve değerlendirmelerin doğru, değişmez ve eksiksiz olması konusunda herhangi bir şekilde garanti vermemektedir. Türkiye İş Bankası A.Ş. bu raporda yer alan bilgilerde herhangi bir bildirimde bulunmaksızın değişiklik yapma hakkına sahiptir. Bu rapor ve içindeki bilgilerin kullanılması nedeniyle doğrudan veya dolaylı olarak oluşacak zararlardan Türkiye İş Bankası A.Ş. hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir.

İşbu rapor üzerinde Bankamızın telif hakkı olup, Bankamızın yazılı izni alınmaksızın herhangi bir kişi tarafından, herhangi bir amaçla, kısmen veya tamamen çoğaltılamaz, dağıtılamaz veya yayımlanamaz. Tüm haklarımız saklıdır.